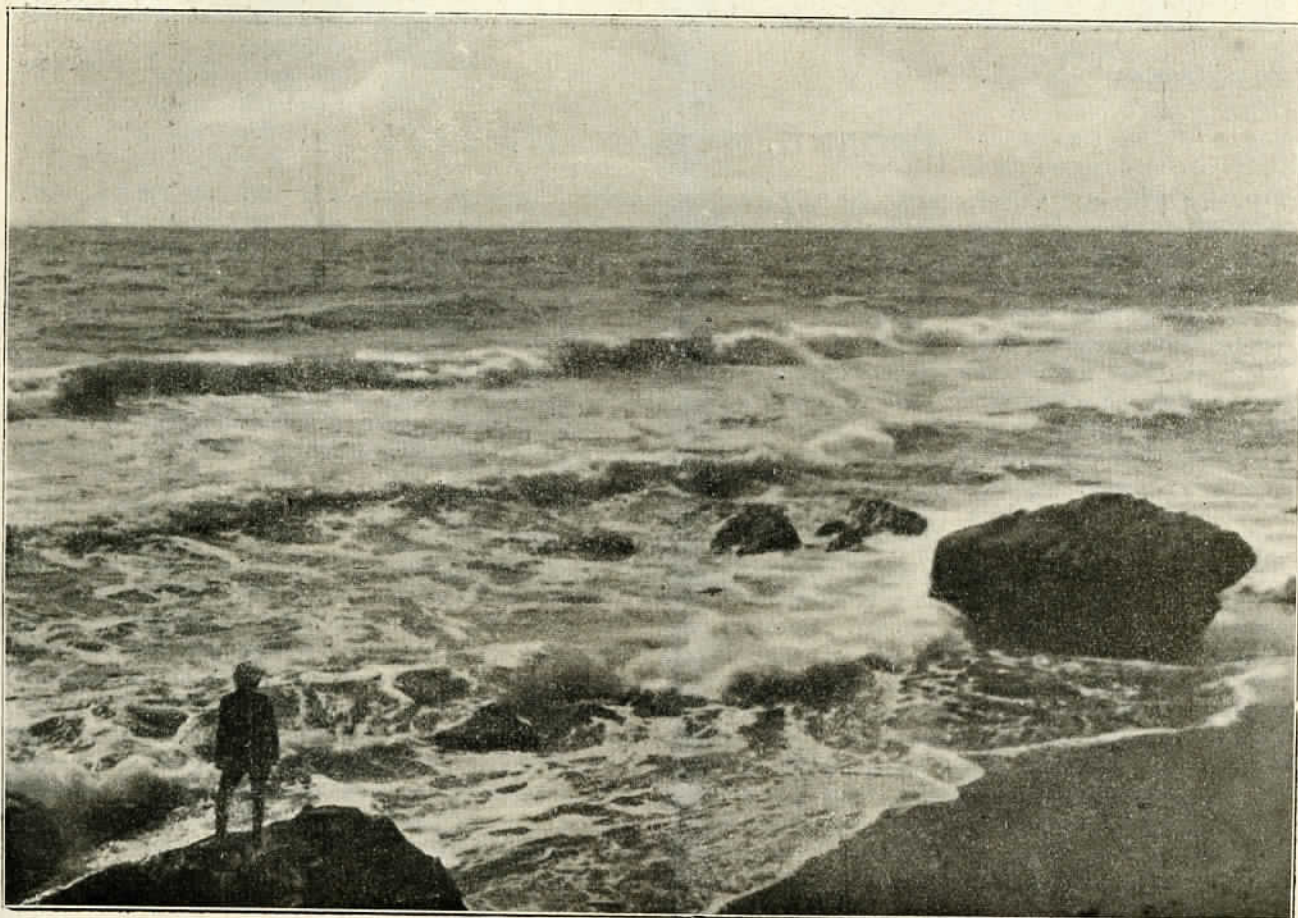

Год. XIX. Май, 1927. Кн 5.

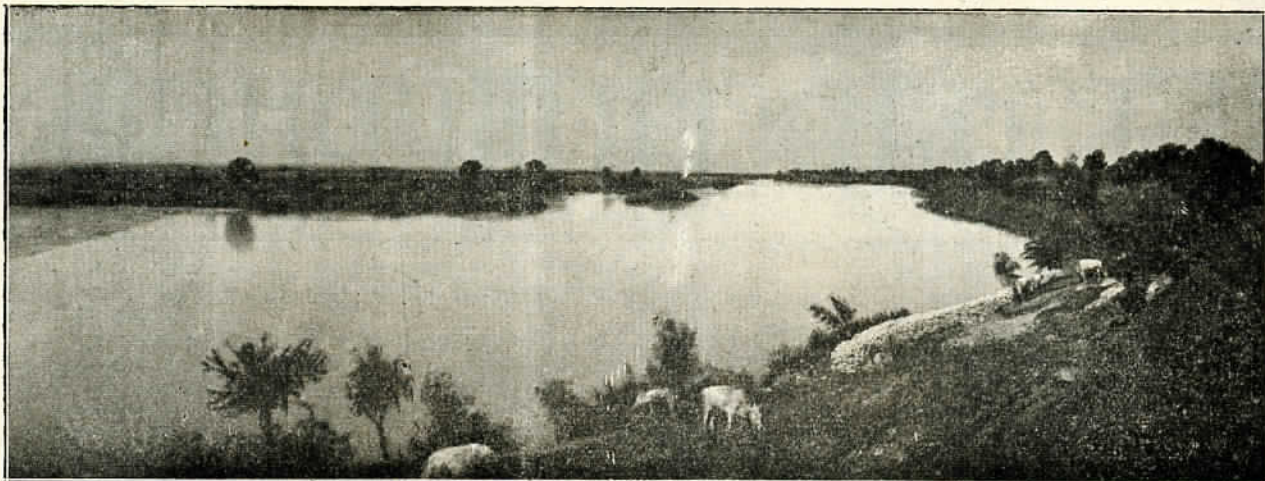

Български Турист

фот. Г. Георгиев

КРАЙ ВАРНА

По р. Тунджа

фот. С. Костовъ

ПРОЛЪТЪ НА МОРСКИЯ БРЪГЪ

Върху пясъчната настилка на булеварда, който води към морската градина, клонеститъ кестени сж хвърлили разкривена мрежа отъ тъмно-сиви сѣнки. Листороднитѣ пжпки вече сж повдигнали зеленитѣ си клепки и плахо поглеждатъ къмъ морето, отъ гдето непрестанно духа студенъ вѣтъръ. Презъ стоборитѣ на кжщата буйни люляки сж промъкнали морави върхове — още нѣколко слънчеви дни и твърдитѣ като мъниста пжпки ще разцѣфнатъ въ лила и благовоние.

Малки момиченца тичатъ босоноги по слънчевия булевардъ и предлагатъ букетчета теменуги и бѣли звънчета, сякашъ да ни напомнятъ за полята и хълмоветѣ, които пжтникътъ съвсемъ забравя предъ магията на морето. Ахъ, и момини сълзи сж подранили, но колко дребни сж още благовоннитѣ бисерчета и колко е крехка зелената нишка, на която пролѣтътъ ги е нанизала! — Дай, малко момиченце, отъ всички полски цвѣта ми дай. Азъ ще ги занеса на брѣга, ще ги хвърля въ вълнитѣ и ще извикамъ: Вѣчно море, планината, която хиляди вѣкове те гледа и полето, което денонощно слуша твоитѣ плѣсъци и бури, ти пращатъ пролѣтенъ приветъ. Погълни малкитѣ цвѣтенца и не ги изхвърляй повѣхнали на брѣга. Разтопи теменужкитѣ въ своята безкрайна синева; съ бѣлитѣ звънчета окичи кждравитѣ гриви на вълнитѣ, а моминитѣ сълзи превърни въ перламутри!...

Морската градина е пуста. По туй време млади жени не идватъ тукъ да се покажатъ една на друга. И азъ нарочно избирамъ този часъ, защото не искамъ да зная коя дама има нови дрехи и дали съ вкусъ е гарнирала шапката си. За менъ природата има винаги вкусъ и нейнитѣ одежди сж винаги нови. Мла-

дитѣ листи на кестенитѣ още не сж зелени: пролѣтътъ е смѣсила небесно-синьо съ блѣдожълти морски пясъчинки и невидими четчици сж сложили нѣжна резеда по безбройнитѣ листенца. Но моравата е тъмно-зелена — сѣкашъ въ боята за младитѣ листи, невидимиятъ художникъ е налѣлъ тъмно-синя морска вода. Отъ прѣснитѣ лежи гледатъ пѣстритѣ очички на хиляди фиалки, взиратъ се и се усмихватъ всѣкому, който ги погали съ погледъ.

Ето и палми, вчера извадени изъ оранжерията, олюляватъ своитѣ дълбоко назбени листа. Палми на морския брѣгъ! Тѣ не сж роби на суетата ни, такива изродени, откъснати отъ родината и жалки, каквито ги виждаме въ столичнитѣ градини. Тукъ тѣ приличатъ на палми-деца, негли отъ буря изхвърлени на чужди брѣгъ. Тѣ се взиратъ въ хоризонта и чакатъ параходъ отъ далечна страна да дойде да ги отнесе въ родния край, въ топла Индия, или на нѣкой юженъ островъ, потопенъ въ океана като огромна кошница съ плодове и цвѣта. Бедни носталгични палми, които умирате загледани въ хоризонта!...

По стрѣмна пжтека се спущамъ къмъ брѣга, нетърпеливъ да слѣза до самата стихия и да открия сърдцето си за ревѣтъ на вълнитѣ. Откъмъ морето духа силенъ вѣтъръ и дрехата ми плющи като корабно платно. Глухо бучатъ вълнитѣ и брѣгътъ кипи отъ снѣжно-бѣла пѣна. Това е може би последната буря, защото заедно съ зимата си отиватъ и вѣтроветѣ. Ликътъ на пролѣтътъ успокоява морето.

Навжтре то изглежда гладко като самото небе и оловено-синьо като него: вълнитѣ сж мъртви и далечината ги слива въ мъгливо-гладка ширь. Но приближатъ ли брѣга, усе-

таят ли плитко дъно, вълните оживяват: като живи редици те навдигат зеленикави гребени, извишават се, спират като вкамениени... но във миг тънкия гребен поблява, накрая се и тежката водна маса с плъсък се гурва във подвижната бездна. Едва изчезнала едната, ето друга бразда иде, незабележано израсла из ширинето, повдига се, разплетва грива и се стопява на бели мехурчета. Какъ бих желал като чайка да полетя над вълните и въ кръг да се вия над вълнолома, да се опивам от могъщия кипещ и воден прашец да освежава челото ми! Над вълнолома, защото там вълните сж най-големи. Човъкът е преградил тесния от вълнове свободен път и те съжарост се хвърлят върху циментовия гръбнак, реват като сто лъва гневни и сякаш се изправят на задните си крака за да скочат отвъд. Тей високи сж вълните, че прескачат кулата на фара. Това не сж вълни, а пълнежи водоскоци, кипящи гейзери, митически бели коне съ разпенени уста и разврти сребърни гриви. Свѣтъ се замайва от толкова могъща настойчивост и всѣка секунда очакваш бездната да погълне вълнолома, а двата сгушени задъ него парахода да отхвъркнат нагоре като жалки черупки.

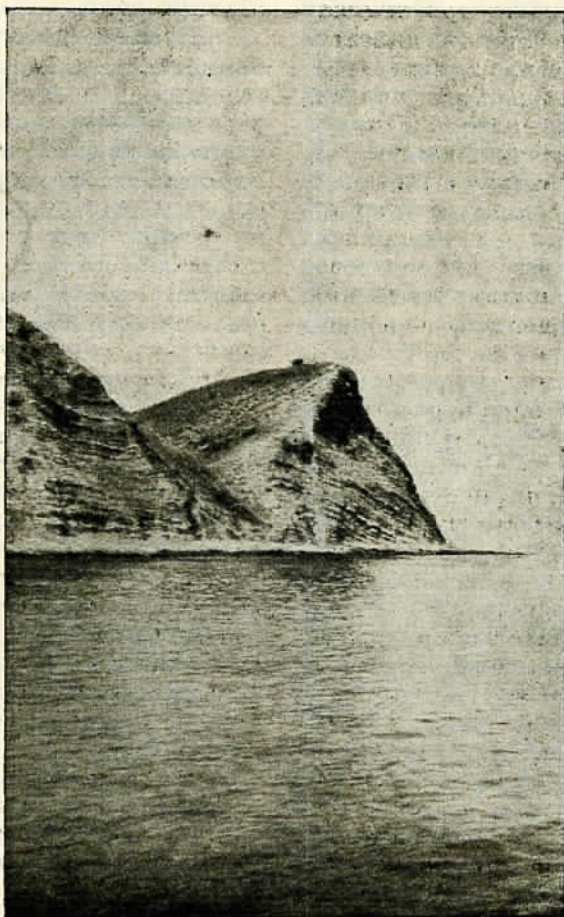
Връщам се назад по брѣга. Нѣкакво поточе слиза от планината и се влива въ морето. Но сега поточето е цѣла рѣка, въл-

ните нахлуват презъ устието, могъщият тласък изпълва съ солена вода цѣлото корито, чакъ горе до малкото водоскоче и когато голѣмата вълна се отдрѣпне, водата потича бързо надолу. Едва изтекла, нова голѣма вълна пакъ навлиза и течението се обръща нагоре, понесло разкъсана пѣна и водорасли.

Още нѣколко крачки нататък и стѣпвам на плажа. И тукъ вълните се гонятъ, и тукъ бучи, но при вълнолома морето е стихия, а тука стихията е поетъ. Вълните не идатъ сърдити. Гледамъ ги, какъ гребените имъ се пречупватъ, какъ се гурватъ и разбиватъ на безброй бѣли мехурчета, които се разкъсватъ на неправилни четиригълници и въ мигъ изплитатъ за цѣлия плажъ бѣла дантелена покривка. И когато нова вълна я тласне, дантелената покривка се не бира къмъ брѣга, клокочи, кждри се на едри букли и сребристо шуми... Очитъ се премрежватъ от непрестанното движение. И струва ми се, че гледамъ приказенъ танцъ на сирени. Вълните пѣятъ и подскачатъ, вѣтърътъ свири въ неви-

димии струни, а плъсъкътъ по брѣга прилича на момински смѣхъ; може би кадрилъ: дълга редица дами и кавалери рококо, въ синя коприна и бѣли перуки. Те идатъ насамъ, смѣятъ се, атласътъ шуми... Покланятъ се, все по-дълбоко, по-дълбоко... губятъ се въ пѣсѣка и най-сетна оставатъ само техните бѣли кждрави перуки...

Любомиръ Владикинъ

Носъ Емине

СЛЕДСЪБОРНИ РАЗМИШЛЕНИЯ

Следъ два бруни и несъдържателни, нетуристически бихъ казалъ, събора Плевенъ ни върна къмъ спокойно туристическо съзерцание и творчество. Още на първата среща духътъ на примирение измѣсти нервозното настроение на съборянитѣ и овладе разискванията. Борбата по малко щекотливитѣ, при това съвсѣтъ нетуристически, въпроси мина сравнително спокойно. Макаръ и да не издържа до край, духътъ на примирение наложи своя отпечатъкъ на тазгодишния съборъ и подчерта желанието за запазване на спокойно туристическия погледъ на нѣщата и на туристическата задушевностъ и еднородностъ и въ дѣловитѣ събрания на задругата.

Нашата организация не търпи суетнитѣ разпрасии, раздразненитѣ полемики и амбициознитѣ налагания (било отъ страна на отделни групи или личности спремо цѣлото, било отъ страна на едно мнозинство къмъ една група или клонъ), които отгличаватъ делничния общественъ животъ. Ние, които канимъ всички, да забравимъ своитѣ делнични грижи и ядове и въ единение съ природата да почувствуваатъ родството и еднородността съ подобнитѣ си и пустотата на всички тревоги и разпрасии съ тѣхъ, не бива да се суетимъ въ нашия организационенъ животъ, който е само едно средство за улесняване постигането на възвишенитѣ ни цели; не бива да пренасяме въ разискванията и разрешаването на въпроситѣ изъ организационния животъ на задругата суетнитѣ дразнения и амбиции на нашия общественъ животъ. Иначе ние бихме отrekli сами себе си, бихме показали, че сами още далечъ не сме дорасли за това, къмъ което канимъ другитѣ.

Спокойното съзерцание и изживяване на природата, която ни изпълва и въодушевява при нашитѣ излети трѣбва да ни научи, също така спокойно и благонравно да съзерцаваме разглеждаме и изживяваме и въпроситѣ на задругата отъ организационенъ и дѣлови характеръ. И това ще бжде, ако началото на Плевенъ продължи и се затвърди.

* * *

Не съмъ приятелъ на никакви правилници и наредби за вътрешния редъ на заседания, събори, срещи, конференции и пр., въобще на уредби, които искатъ да клиширатъ и механизиратъ проявата и образуването на така наречената колективната воля. Тѣ съвсемъ не сж „туристически“ и най-малко иматъ мѣстото въ събранията на една културна организация като нашата. Но единъ гласъ сѣ трѣбва да има и той се създава постепенно отъ самата практика, а специално за събо-

ритѣ — и отъ дневния имъ редъ. За тая практика и тоя дневенъ редъ искамъ да кажа нѣколко думи.

Нашата досегашна практика въ това отношение изглежда, че е твърде обременителна за съборянитѣ. Който е присъствувалъ редовно на последнитѣ дружествени събори, не може да не е забележалъ, че важни въпроси се третирватъ на бързо и решаватъ безъ охота, а други се отлагатъ отъ съборъ на съборъ, безъ да могатъ спокойно да се обмислятъ. Това се дължи на редъ причини, едни отъ които иматъ за източникъ самия често претрупанъ дневенъ редъ, а други се криятъ въ разни странични традиционни и пр. обстоятелства и уредби.

Изхождайки отъ главната цель на събора — отчетъ за миналата и набѣлзване на бждещата дейностъ, — въ центъра на съборната програма ние трѣбва да поставимъ дѣловата работа на събора, а всичко останало да се остави на вторъ планъ, по възможностъ за следъ привършване на главната работа. Дневния редъ да обхваща само дѣловата частъ и да се опрости, като освенъ централния въпросъ за отчета и дейността на задругата се поставя най-много само единъ още по-сериозенъ въпросъ на разглеждане и разрешаване.

Обикновено на съборитѣ по отчета се говори твърде малко и се оставя на комисията да съставя нескончаеми скучни резолюции, които всѣка година повтарятъ сжщото. Тази година направи много отрадно впечатление по-обстойното разглеждане и обсъждане на отчета отъ страна на нѣколко другари. Нека се надѣваме, че това начало ще се затвърди и развие. Разбира се това обсъждане ще има само тогава цена, когато засега сжщината на въпроситѣ, а не цели само критикуване на централното настоятелство. А при едно по-живо разискване на отчета резолюцията може да се ограничи съ нѣколко само точки, въ които характеризира съ две думи миналата дейностъ, да подчертае главнитѣ новоизпъкнали въпроси, на които презъ новата година ще трѣбва да се обърне особено внимание, а не да се повтарятъ пояснително всички положения на устава относно цѣлитѣ, задачитѣ и средствата на задругата.

До голѣма степенъ работата на събора и по отчета би се облекчило значително, ако отделнитѣ организационни и дѣлови въпроси и идеи се разглеждатъ презъ годината въ страницитѣ на дружественото списание, за да не се изпада при разглеждането на отчета въ тона на реферати, които тогава наистина

си нѣматъ мѣстото. Азъ мисля, че нѣколкома отъ говорившиѣ въ Плевенъ по отчета, биха могли да се изкажатъ по-обстойно, по-ясно и по-критически по много подигнати отъ тѣхъ интересни въпроси и идеи относно дейността на задругата и особено относно задачитѣ на централното настоятелство и това, което клоноветѣ очакватъ отъ него, и бихъ ги молилъ на това мѣсто да си развиятъ мислитѣ въ една отъ следнитѣ книжки на списанието, на което липсватъ статии тъкмо отъ такъвъ характеръ. Следъ разглежданieto имъ въ списанието, по тѣхъ по лесно може да се разисква на събора и да се взематъ решения и резолюции.

По такъвъ начинъ не само се улеснява и облекчава работата на събора, но се взематъ и по-добре обмислени и приложими решения.

Сжщото важи още повече за другитѣ важни въпроси отъ дневния редъ, които би трѣбвало непременно да се изнасятъ и разглеждатъ предварително въ списанието, особено отъ страна и на провинциалнитѣ клонове. Въ никой случай не бива да се взиматъ решения по важни организационни и дѣлови въпроси, за които до деня на събора никой нищо не е зналъ, както бѣ случаятъ въ Стара Загора, който внесе безсмислено толкова тревоги въ нашата задруга. Такива решения „изъ за угла“ сж недостойни за една културна организация съ целитѣ и значението на нашата.

Но не само важнитѣ, а и по-малко важнитѣ въпроси не бива да се решаватъ отъ събора по настроение, презъ купъ за грошъ, а обмислено и съзнателно. Затова въ дневния редъ трѣбва да се вписватъ абсолютно всички въпроси (включително и тия отъ „разнитѣ“), по които ще трѣбва да се вземе решение. По всички въпроси отъ дневния редъ (освенъ отчета) трѣбва да се даватъ въ поканата за събора и самитѣ предложения (проекти) за решение (резолюция), заедно съ кратко изложение на съображенията и доводитѣ (мотивитѣ), на които се основаватъ. Ако тия предложения изхождатъ внѣ отъ управителното тѣло (централното настоятелство), последното трѣбва да даде освенъ това и своето мнение или контрапредложение по въпроса. Тая практика се среща въ годишнитѣ събрания на

много културни организации въ чужбина и улеснява твърде много разискванията въ самитѣ събрания.

А всички въпроси, които се подигатъ първа въ заседанията на събора, трѣбва да се оставатъ за обстойно разглеждане и разрешаване отъ следния съборъ. Сжщо така и всички въпроси, по които мненията сж раздѣлени на равно за и противъ или въ единъ и другъ смисълъ: това обстоятелство показва, че тѣ или не сж достатъчно обсъдени или още не сж дозрѣли за разрешаване. Една културна организация въобще не би трѣбало да разрешава единъ въпросъ „за“ съ единъ-два гласа болшинство, което е най-често твърде случайно. Всѣки по-важенъ въпросъ трѣбва да се разрешава по възможностъ единодушно

Въ политѣ на планината

акв. Хр. Йончевъ

или най-малко съ явно голѣмо мнозинство, особено въ една организация съ характера и задачитѣ на нашата, за която не могатъ да изникватъ внезапно нетърпящи отлагане сѣдбоносни въпроси.

По отношение на самото отправление на деловата работа на съборитѣ азъ ще си позволя да препорѣчамъ практиката на Германо-австрийското алпийско дружество, което при много по-голѣма дейностъ свършва дневния редъ на своитѣ годишни събори въ единъ день. Въ деня преди официалното откриване на събора, обикновено следъ обѣдъ следъ пристигането на съборянитѣ ставатъ неофициални разисквания по по-важнитѣ въпроси, подлежащи на разглеждане и разрешаване отъ събора, съ целъ да се изнесатъ последни освѣтления по въпроситѣ и да се подготви

официалното имъ разискване, което ще бжде вече по-съдържателно и ще се ограничи върху прецизиране на мотивитъ и установяване (оформяване) на предложенията и резолюциитъ, както стана въ Плевенъ напримеръ по въпроса за конфедерацията. Предварителното неофициално (но пакъ общо на всички пратеници) разискване на въпроситъ ще очертае и изгледитъ за възможното имъ разрешаване и ще покаже, кои отъ тѣхъ още не сж наизрѣли за разрешаване, за да не се губи съ тѣхъ време на другия день.

Въ това неофициално заседание, на което ще присъствуватъ само пратеницитъ (делегатитъ), могатъ да се минаватъ и повечето формални точки отъ дневния редъ, като проверка на пълномощията и установяване броя на пратеницитъ (като само за старитъ се докладва и решава на официалното заседание), подготвяне избора на бюрото и разнитъ комисии, (които въ голѣмата си частъ поне, при едно такова разпредѣляне на работата на събора би станали излишни, което пролича и на последния съборъ), и пр.

* * *

Една добра традиция на нашитъ събори сж рефератитъ и бесѣдитъ. И тѣ обаче трѣбва да се нареждатъ така, че не да обременяватъ, а да улесняватъ дѣловата работа на събора. Тѣ биватъ два вида: такива по организационно-дѣлови въпроси и такива съ чисто туристическо агитационенъ характеръ. Огнотно първитъ, които сж много пригодни за изясняване и подготвяне разглеждането на важни организационни и делови въпроси, практиката да се взиматъ резолюции още отъ сщия съборъ ми се вижда въ реда на изложенитъ погоре мисли, твърде неудобна. Такива резолюции се дължатъ повече на настроение и рѣдко могатъ да бждатъ повече отъ платонически пожелания, а понѣкога издаватъ немислени решения съ нежелателни последици. Такива реферати трѣбва да иматъ за целъ по-скоро само да подигнатъ въпроса, да го осветлятъ, да предизвикатъ размѣна на мисли по него и да го поставятъ на обстойно разглеждане и обсъждане въ дружественото списание, за да се подготви разрешаването му отъ следния или въ единъ отъ следнитъ събори. Тия реформи могатъ да вървятъ и съ дневния редъ, като или предхождатъ официалното откриване на събора (предния день) или се поставятъ следъ разрешаването на всички по-важни въпроси отъ организационенъ и дѣлови характеръ, за да не отвличатъ вниманието и не пречатъ на дѣловата работа на събора. Другиятъ видъ реферати или бесѣдитъ съ чисто туристическо-агитационенъ характеръ (описания на излети, излетно-техни-

чески въпроси или бесѣди съ свѣтливи картини и пр.), които сж и за по-широка публика, трѣбва да се поставятъ вънъ отъ дневния редъ, обикновено за вечерята, ако има забава — въ началото на забавата и пр., но и не въ началото или посрѣдъ разискванията на дневния редъ.

* * *

Тия бесѣди граничатъ съ неофициалната частъ на събора и съ разнитъ странични церемонии, къмъ които мѣстнитъ клонове — организатори на съборитъ иматъ особена слабостъ. Въ нашитъ, па и въ съборитъ на други организации се вмѣкватъ церемонии вънъ отъ дневния редъ, които отниматъ много отъ скъпото време и главно отъ работоохотността и дѣеспособността на участницитъ въ събора. Колкото и да сж ценни тия церемонии отъ обществена гледна точка, толкова тѣ сж обременителни за дейността на съборитъ и ще трѣбва по нѣкакъвъ начинъ да се обезвредятъ.

На първо мѣсто това сж обичайнитъ поздравления и приветствия отъ страна на държавни и мѣстни власти и учреждения, на културни и сродни организации, които често отниматъ нѣколко часа отъ най-ценното време на съборянитъ, отвличатъ вниманието имъ отъ главната целъ и ги изморяватъ твърде много, което се отразява зле върху цѣлата работа на събора. Това е схванато вече отъ много организации, нѣкои отъ които молятъ поздравленията да се представятъ писмено на бюрото, а други съвсемъ се отказватъ отъ тѣхъ. Добре ще е да се възприеме една подобна практика и въ нашитъ събори. Представенитъ писмено поздравления напримеръ биха могли да се прочетатъ въ началото или презъ време на урежданитъ обикновено по съборитъ забави, вечеринки или закуски и на чаша бира.

Сега за тия забави, вечеринки и пр. По никой случай тѣ не бива да предхождатъ дѣловата работа на събора или да се вмѣкватъ посрѣдата ѝ. Недобро впечатление направи напр. въ Плевенъ, като се каза, че съборътъ трѣбва да преустанови заседанието си, за да се приготви салона за вечеринката. И това не бѣ само сега, нито е само въ нашата организация, — но не е въ реда на нѣщата, и ако искаме да вършимъ работа, трѣбва да оставимъ забавленията за края. Вечерята по срѣдата на съборнитъ дни може да се използва само за нѣкоя туристическо-агитационна беседа, а увеселението да се остави за последната вечеръ, когато то за всички би било истинско увеселение. Защото едно веселие до късно следъ полунощъ не може да не се отрази върху работата на съборянитъ

на другия денъ. Не само заседанието почва късно следъ опредѣления часъ, но умората и недоспиването настройватъ присутстващитѣ нервно и докарватъ до раздражени разисквания и претупване на важни въпроси на две-на-три.

* * *

Вървамъ, че и други другари сж отнесли отъ събора въ Плевенъ надежди за хубаво

бждаще, надѣвамъ се, че и други ще да сж се размисляли следъ събора за това и онова отъ станалото тамъ и ще могатъ да ни разкажатъ нещо по горнитѣ или други въпроси въ свръзка съ реда на нашитѣ събори. Бихъ желалъ съ тия си бележки да имъ дамъ поводъ за това и въобще за една по-оживена размѣна на мисли въ нашето списание по разни организационни и дѣлови въпроси.

Пейо

ЛЮЛИНЪ

Не бѣше отдавна. И дори следъ войната не бѣха рѣдкостъ по софийскитѣ улици голѣмитѣ зелени афиши на туриститѣ, които подканяха за излетъ до Люлинъ: сборенъ пунктъ трамвайната спирка при св. Кралъ, тръгване въ точно опредѣленъ часъ и водачъ — съ голѣми букви написано — опитенъ и всеизвестенъ туристъ, чието име да вдѣхва довѣрие въ обявления излетъ. Люлинъ, сега прицелна точка за удобнитѣ туристи, бѣше тогава сѣ още голѣмо завоевание. Рила Белмекенъ, Черни връхъ бѣха малко посещавани и възкачването имъ се смѣташе и при голѣмитѣ туристи за истински подвигъ. Понѣкогасъ дни се говореше и уговорваше излетъ до тѣхъ. всички възможности се вземаха предъ видъ, всички предварителни мѣрки се обмислѣха и току вижъ въ края на краищата предприятието се изоставяше за по-добри дни и следъ голѣмитѣ приготовления оставаше

осъщественъ излетъ до Боянския водопадъ, до Златнитѣ мостово, до Люлинъ. И така Люлинъ изигра ролята на люлка, въ която тлѣеше новиятъ туризмъ.

Обаче и сега, благодарение на своята природа, лесностъпностъ и съседство съ столицата, Люлинъ привлича не само гоститѣ които искатъ да си отпочинатъ отъ катадневни грижи, но сжщо и множество туристи, които първата пролѣтъ подканя на своето победоносно шедствие. А зиме тя се е превърнала

на спортенъ плацъ за скиоритѣ — новорастащата генерация отъ любители на спорта по снѣжнитѣ поля.

* * *

Насрещната Витоша стои сѣ още намръщена въ своята бѣла покривка, а пролѣтътъ въ Люлинъ е дошла. Топлото февруарско слънце бързо прогонва снѣга отъ припецитѣ и токувижъ, кокичето показало срамежливо свело надолу бѣлото си лице.

Къмъ царството на кокичетата! И пѣплятъ къмъ Люлинъ и стари и млади, гости на скритото въ дѣбравата малко царство, — отъ София, Княжево, Владая.

Денътъ е топълъ, слънцето се издига се по-високо и по-високо и праща засмени лъчи надъ пробуждащата се отъ зимния снѣгъ земя. Въ всѣки долъ запѣва ручей. Ние сме въ гората. Тихо и тържествено като на служба. Отъ време на време леко повѣва вѣтръ и катовъздишкапремине и заглѣхне нататъкъ

въ гората, задремала въ утринното спокойствие. Ние се вслушваме въ тоя ромонъ — всичко се смѣлчава наново. Праздничната тишина ни завладѣва и ние се боимъ да прекъснемъ дори съ дѣхъ мълчанието на природата. Тя ни заговарва тукъ на своя езикъ и ние се чувствуваме така подвластни на нейното величие, така близки съ нея, че дори мълчанието ѝ ни е понятно — тукъ ние сме се слѣли съ нея, ние сме станали истински нейни деца.

Кжтъ отъ Карлово

Н. Таневъ

въ гората, задремала въ утринното спокойствие. Ние се вслушваме въ тоя ромонъ — всичко се смѣлчава наново. Праздничната тишина ни завладѣва и ние се боимъ да прекъснемъ дори съ дѣхъ мълчанието на природата. Тя ни заговарва тукъ на своя езикъ и ние се чувствуваме така подвластни на нейното величие, така близки съ нея, че дори мълчанието ѝ ни е понятно — тукъ ние сме се слѣли съ нея, ние сме станали истински нейни деца.

Масивът на Люлинската планина се простира между Софийското поле, Владайския проход, и на запад се свързва с Вискеръ. Във източната си част планината е по-висока и широка, а на запад става потъсна и ниска. Във по-големата си част планината е плешива, безъ характерни форми и се спуща по-стръмно къмъ северъ отколкото къмъ югъ. Най-високиятъ връхъ е Райловското градище 1230 м., откъдето се открива очарователна гледка на западъ, където въ лабиринта отъ планини се възвишава правилния конусъ на Руй планина.

Лете планината е безводна и неприветлива, но затова въ нейнитъ подножия бликатъ богати минерални извори — Банки, Горна-Баня, Княжево, — които привличатъ хиляди гости отъ столицата.

Люлинъ крие въ недрата си манастиря св. Кралъ, сгушенъ въ една усойна срѣдъ едничката уцелѣла гжста букова гора. Храмовиятъ празникъ е на 30 октомврий. Манастирътъ е основанъ вѣроятно къмъ 1321 година отъ Кралъ Стефанъ Милутинъ, основателъ и на софийската черква св. Кралъ, преименувана сега въ св. Недѣля.

Сегашната църква на манастиря е обширна каменна постройка съ високо осмостенно кубе съ интересна звънецоподобна купола. Черквата е градена въ днитъ на освобождението, отъ когато датира и нейната живописъ въ олтаря и издаденитъ странични трибуни на срѣдния корабъ. Въ изписването на стенитъ сж се подвизавали мѣстни майстори, а живописъта е характерна съ наивното, но твърде своеобразно схващане на художника „писецъ“, както самъ се назовава художникътъ за монументална живописъ отъ най-ново време, като чувството му къмъ същественото не е загубено. Тукъ заслужава внимание сцената въ гетсиманската градина съ нейнитъ дрѣски и широки линии при предаване на растителността и пейзажа, или пъкъ сцената на ариевото проклятие, където думитъ на Петра сж написани въ два реда, първиятъ въ обикновенитъ, общеупотрѣбима практика, а вториятъ — почвайки отъ дѣсно на лѣво съ букви написани обратно.

Манастирътъ се управлява отъ единъ егуменъ и три-четирма калугери и както повечето манастири не представлява голѣма стопанска единица. Значението, което сж имали едно време манастиритъ, когато тѣ сж играли ролята на просвѣтни центрове е изгубено, но сега пъкъ тѣ биватъ търсени отъ хората на града и на делничния трудъ за отморни минути.

Ако въ духовно отношение манастиритъ сж изгубили прежното си значение, то за туриста тѣ представляватъ истински туристически прибежища. Тѣ спестяватъ голѣмитъ материални средства, които биха били изразходвани за постройка на туристически хижи и манастирската управа, съзнавайки новата роля, която играятъ тѣзи скрити всрѣдъ природата обиталища, отваря винаги приема си за излетницитъ. Може би нѣма да бжде далечъ времето, когато тѣ ще предоставятъ на постоянно използване отъ своитъ килии, където туриститъ ще се погрижатъ за уредба на спални, питателни пунктове, или библиотека, която да обслужва манастирскитъ гости презъ дългитъ лѣтни дни. Впрочемъ въ люлинския манастиръ това вече е станало и туриститъ разполагатъ съ своя стая.

Срѣдната височина на люлинския грebenъ е 1200 м. и така планината стои 6—700 м. по-високо надъ софийското поле, което се губи далечъ на изтокъ до срѣдно-горскитъ предпланини. Гледката отъ Люлинъ, макаръ и непоразяваща както отъ дваждъ по-високата Витоша е пленателна и интимна. Погледнете надолу: София, прострена отъ Искъра до политъ на Витоша и Люлинъ, не губи очертанието си, както при погледъ отъ жберицъ на Витоша; голѣмитъ кооперативни сгради отъ последнитъ години изпъкватъ между останалитъ дву-три етажникъщи и даватъ картината на това, което може да бжде постигнато чрезъ общи трудъ и коопериране. На най-високото мѣсто всрѣдъ града блѣстятъ златнитъ куполи на Александъръ Невски, новата емблема на столицата. Величествената черква е центъра, къмъ който се спира погледътъ залутанъ въ разпрѣснатата на всички посоки редица отъ палати, обществени, кооперативни и частни, до малкитъ кжщурки, прѣснати изъ полото. Тукъ е манифестирано ясно желанието на българина да има свой собственъ домъ. Съ какви залягания и съ какви средства е работилъ той — чиновникъ или занаятчия, се вижда ясно: стая, кухня и антре — повторено хиляди пѣти, това е новата столица съ не по-малко отъ 200 кв. клм. застроена площъ, която чака и иска благоустройство.

Минава пладне. Отъ време на време презъ полето, отъ къмъ владайската клисура летятъ къмъ града влакове, други се връщатъ и равномерното имъ тракане се дочува ясно. Сега е пролѣтъ, земята е още влажна и полето е пусто. Но дойде ли работно време цѣлата равнина се открива предъ погледа като обширна нива, изпълнена съ работници, коли, добитъкъ. Пролѣтъ ли — зеленъ съ губер по-

крито, лете — златно море, или зиме съ бѣл саванъ, софийското поле е мило и спокойно и човѣкъ забравя еднообразието и монотонността на неговата природа. Но затова пъкъ то има отъ югъ Витоша, Панчаревския проломъ, отъ северъ Стара планина съ наредени като саксии села и манастири, отъ западъ —

Люлинъ, които го разхубавяватъ. А когато нощъ се спусне надъ полето, гледката става очарователна: София блесва съ хиляди очи, а отгоре спокойно трептятъ безброй звезди и пѣятъ въ хора на небесната хармония.

Стоянъ Велковъ

ДЕВЕТАШКАТА И ЛЖЖЕНСКАТА ПЕЩЕРИ

Долината на рѣката Осъмъ, отъ Ловечъ надолу се състои отъ долнокредни варовици, които се издигатъ отдѣсно и на нѣкои мѣста образуватъ отвѣсни и стрѣмни скали, както при Ловечъ и селото Смочанъ, или на други мѣста неприветливитѣ височини сж прорѣзани и надупчени съ пещери и въртопи, какъвто е случая при селата Деветаки и Лжжене. Около тѣзи села цѣлия теренъ е карстовъ, тукъ стичащитѣ се дъждовни води се събиратъ въ подземни лабиринти и излизатъ въ видъ на извори, или по-голѣми потоци изъ недрата на пещеритѣ.

Отъ лѣво долината е равна, или пъкъ нискитѣ далечни хълмове сж обраснали съ дребни шубраки, или обработени плодородни ниви, които постепенно се снишаватъ и губятъ надолу, за да се слѣятъ въ полето съ необятната равнина.

До тѣзи неприветливи каменисти чукари се стига не съ голѣмъ трудъ; — за тѣхъ пжтника може да мине презъ Пордимъ, или още по-лесно по новостроящата се ж. п. линия Левски-Ловечъ, като за Лжженската пещера се слезе на Александрово, за Деветашката — на спирка Дойренци.

Тѣзи две пещери, макаръ и едни отъ най-грамаднитѣ у насъ, носятъ имената на близкитѣ селища и само мѣстното население нарича Деветашката пещера още „Окната“ или „Марата“, имена неизвестни въ другитѣ по-далечни селища.

Деветашката пещера. На 4 клм., точно отъ спирка Дойренци, следъ като се премине Осъмъ по единъ язъ, непосредствено настѣпватъ слабо наведени скали, по които успоредно на рѣката уморителна и едвамъ личаща пжтека води до единъ грамаденъ отворъ, отъ който излиза малка рѣкичка. Това е Деветашката пещера. Тя е отдалечена отъ

Осъмъ около 25 метра, и съ отворъ обърнатъ на северо-западъ, чиято височина достига до 30 м., при толкова голѣма ширина на основата. Тукъ се върви много леко и удобно, като отдѣсно остава малката рѣкичка, която никога не пресъхва, но при силни дъждове

Погледъ къмъ Люлинъ

фот. Мишо

приижда много. Следъ като се премине потока, пещерата се разширява значително и къмъ 150 метра навътре, вече имаме едно импозантно разширение, едно необятно подземие, което се освѣтлява отъ три окна — отгоре две голѣми дупки („кумини“), наречени така въ „Проходната“ до с. Карлуково (Луковитско) и въ „Пещъта“ до с. Ябланица (Тетевенска ок.) и отъ къмъ източната страна отъ единъ голѣмъ отворъ, презъ който може, макаръ и много мжно да се влезе въ пещерата. Въ тази най-разширена частъ, стенитѣ и таванътъ сж свѣтли, като само на нѣкои мѣста личатъ слаби следи отъ стичащата се вода, особено това се вижда по-добре въ голѣмитѣ цепнатини. Подътъ тукъ е натрупанъ съ по-голѣми и малки каменни блокове, откъртили

се нѣкога отъ таванѣтъ, който въ тази частъ на пещерата е доста високо.

Отъ тукъ нататѣкъ пещерята започва да се стѣснява и се раздѣля на два клона, — по-малкия е сухъ, отива въ дѣсно и малко нагоре и изглежда, като продължение на главния входъ, — а по-голѣмия е воденъ, отива въ лѣво и навътре.

Малкия клонъ се стѣснява значително стѣнитѣ му отиватъ навътре безъ никакво разширяване или стѣсняване до 30 метра, отъ кждето обаче подиръ едно голѣмо стѣснение, отново се отваря едно последно не голѣмо, но високо разширение, подраздѣлено на нѣколко по-малки отдѣления, стѣнитѣ на които сж покрити съ дебели сталактитни колони, прилепени една до друга. До тукъ свършва пещерата. Колонитѣ сж гладки и заематъ мѣстото отъ таванѣтъ до подѣтъ. Следитѣ отъ сталактитни образувания личатъ слабо, а още по-малко личи сталагмитната кора, която е припокрити на мѣста съ торъ отъ прилепи, или остатѣци отъ органически произходъ, нанасяни постепенно отъвнѣ. Ако това подземие, което е мащески надарено отъ природата, което се дължи главно на варовититѣ скали, то и хилядитѣ посетители, изключително младежи, сж свършено обезобразили, нѣкога хубавитѣ гладки колони, до кждето може да стигне човѣшката рѣка, стѣнитѣ и колонитѣ така много сж надраскани съ безчетъ имена, че въ много случаи сж изтривани имената на по-раншнитѣ посетители и сж записвани нови. На кого сж нуждни имената на тѣзи драскачи? — дали за това, че свѣта трѣбва да знае за тѣхното сжществуване, или за това, че тѣ сж извършили подвигъ, тѣ сами не знаятъ. Единствени ученици и недисциплинирани младежи сж, които унищожаватъ природнитѣ красоти, идете кждето щете по непристѣпни канари, въ мжчно проходими пещери, старинни черкви, монастири, градища, вие ще видите и ще прочетете имената на ученици отъ разни класове, младежи отъ разни Ю. Т. Д. Другаде стърчи нейде самотенъ камѣкъ, който отдалечъ придава на скалата чуденъ изгледъ, той непременно ще трѣбва да бжде бутнатъ. Съ една дума тѣзи „любители-туристи“, които вършатъ повече пакости, отколкото да научатъ нѣщо, сж вредни за дѣлото.

По-голѣмия входъ е воденъ, отначало много широкъ, а по-навътре цѣлия подъ е непристѣпенъ, тукъ отъ лѣво падащата вода образува широко и дълбоко езеро, което свършва наблизко съ края на последното голѣмо разширение. Падащата вода идва отъ една не висока, достѣпна само отъ една страна скала, отъ кждето се открива единъ отворъ, който е като продължение на пещерата и презъ който преминава водата. Отворѣтъ е

тѣсенъ въ сравнение съ голѣмата пещера, но преминаването се затруднява поради разливащата се вода, която заема цѣлия подъ между стѣнитѣ. Водата не върви по гладка стена, както е случая въ Церовската пещера въ Стара планина, но преминава презъ много коритца, наредени едно подиръ друго. На нѣкои мѣста тѣ сж по-дълбоки и широки, другаде много тѣсни и плитки и затова отиването навътре може да стане само съ малка лодка. Този отворъ на мѣста незначително се разширява, другаде е по-тѣсенъ, стѣнитѣ му сж гладки и нѣкжде по таванѣтъ личатъ слаби израстъци отъ сталактити. Колкото по-навътре се отива, толкова по-трудно се минава, но любопитството надѣлява, трѣбва да се стигне до края, който е далечъ отъ началото на пещерата около 700 метра.

Обширниятъ подъ на цѣлата пещера, съ изключение на частѣта, кждето сж натрупани каменнитѣ блокове, е покритъ съ дебелъ културенъ насипъ, който на нѣколко мѣста е натрупанъ на голѣми купове. Тукъ преди освождението отъ торѣтъ и гниещитѣ материали се е изварявало силитра, като всичко преварено се е насипвало въ видъ на могилки.

Каква е била първоначалната дебелина на културния насипъ не може да се опредѣли точно, но въ него се откриватъ едни отъ най-богатитѣ останки на новокаменната епоха. На всѣка стѣпка се виждатъ много глинени остатѣци отъ сждове, едни по-добре изгладени, други по-груби и черни. Намиратъ се кости и рога отъ животни, отдавна вече измрѣли, диве коне, говеда, елени, глигани. Многото камени остатѣци, рѣчни волутаци, изгладени отъ една или повече страни, говорятъ за интензивенъ и продължителенъ животъ въ пещерата. Разнитѣ каменни орждия, различна голѣмина хромели, многобройнитѣ и най-разнообразни фрагменти отъ глинени сждове, както и изобилието на кости на животни, показватъ, че много стотици години тукъ е преживѣлъ човѣка презъ новокаменната епоха (отъ около 6000—2000 год. пр. Хр.). Тѣзи обитатели избрали Деветашката пещера и тукъ при незаменни условия и удобства за времето си, тѣ се занимавали съ ловъ, риболовство, скотовѣдство и земледѣлие. Близкитѣ непосредствени каменисти височини сж били богати съ дивечъ, съседната рѣка е дала изобилно риба, а насрещнитѣ пространни равнини сж обработвани отчасти, а другата частъ е била неизмѣримо пасбище.

По много признаци личи, че до късни времена тази пещера е служила за заселище на разни народи, а въ сегашни дни, тя се посещава доста начесто отъ иманяритѣ, които тукъ търсятъ безмѣрни богатства. Тукъ лѣтно

време прекарват многобройни стада овце и говеда. По дупките и пукнатините се крият цъли ята чавки и гълзби, които единствени денем дават признаци на нъкогашен живот. Въ по-тъмните дупки и въ вътрешността на пещерата се крият спящите на нощната тънина, бухали, кукумявки и прилепи.

Лажженската пещера. На 5—6 км. по-долу и по-далече от ръката Осъм се намира другата не толкова грамадна, по-малко известна и по-лесно достъпна пещера — Лажженската, изъ която сжщо излиза вода. Нейният вход е обрнатъ на северъ и е по-нисъкъ отъ този на Деветашката пещера. Тукъ се върви много по-лесно и удобно, защото цълия подъ е равенъ. Малкото поточе остава отлѣво и има почти еднакво количество вода, както въ горната пещера, и никога не пресъхва. При дъждовни дни приижда много. Навътре около 40 метра е вече тъмно, тукъ пещерата е най-широка, откъдето следъ малко стѣснение се раздѣля на два клона — дѣсниятъ е сухъ, отива малко нагоре. Този клонъ е тѣсенъ, но доста високъ, отива нагоре около 35 метра и свършва съ едно разширение, на което стените сж облепени съ

сталактитни колони. Подътъ е покритъ съ торъ отъ прилепи, които, както тукъ, така и въ цълата пещера сж толкова много, че на мѣста се наброяватъ съ стотици, наредили се единъ

до другъ така, че стената е напълно зачернена. Въ това последно разширение има по-малко подписи, което показва, че тукъ посетителите сж по-рѣдко.

Лѣвия клонъ е правъ, тѣсенъ и много високъ, презъ него минава водата. Отиването нагоре е трудно, но презъ суха ранна есенъ, когато водата намалява, може да се върви покрай стените и да се стигне до края, който дали е още далечъ мъчно може да се провѣри.

Въ дебелия пластъ отъ торъ и културни остатъци и следи отъ човѣшка индустрия, се намиратъ подобни и напълно сходни остатъци, каквито и при по-големата близка пещера. И тукъ при почти сжщитѣ условия, човѣка е преживѣлъ въ една далечна епоха, за която слабо бихме имали представа при днешните условия.

Както тукъ, така и при всички наши пещери ще трѣбва да се правятъ научни и системни разкопки, за които сега не може да се говори поради недостатъчните средства.

В. Миковъ

Пещера при Карлуково

фот. Г. Трайчевъ

ИЗЪ ИЗЛЕТНИТЕ КНИГИ НА КЛОНОВЕТЕ

Ст. Загора — Тулово — Мъглижъ — Водопада — с. Селце — Извора на Мъглижката рѣка — Каменовъглената мина „Изворъ“ — Кръстецъ

Отъ с. Тулово групата поема по шосето, което върви почти въ права посока презъ плодородното Туловско поле. Въ името на селото и полето е запазено името на старото келтско селище Тиле, което се е намирало тукъ на близо. Селото Мъглижъ е едно отъ голѣмитѣ села въ Казанлъшка околия

и е разположено въ полите на Мъглижкия Балканъ при излиза на Мъглижката рѣка. Населението му е доста будно; поминъкъ — земледѣлие (розопроизводството е добре застъпено) дърводѣлство, тепавичарство и пр. Мъглижката рѣка или както я наричатъ още „Селската“, има буйно течение и като резултатъ

на това сж красиво изрѣзанитѣ скалисти брѣгове, който на мѣста се издигатъ отвесно и на сто и повече метра височина. Водопада се намира на около два часа пѣть северно отъ селото. По коларския пѣть за с. Селце, на около единъ часъ северно отъ Мъглижъ се намиратъ развалинитѣ на старата пазачница на пѣтя, известна подъ името „Града“ („градището“). И днесъ добре е запазенъ резервоара за вода горе на върха (по спойката — варъ, пѣськъ и трошени керемиди личи, че е отъ византийско време). Добрия коларски пѣть продължава до с. Селце, като малко югоизточно отъ „Гърбатата стена“ превалъ височината и съ слабъ наклонъ продължава до с. Селце. По пѣтя на близо до с. Селце явно се забелязватъ следитѣ на каменни вжглища. Котловината южно отъ с. Селце личи, че е била по-рано малко езеро, което се е отекло чрезъ ждрелото, което водата чрезъ ерозията е обрезавала тукъ. Отъ тази котловина ясно се вижда, на северо-западъ в. „Сжрж - яръ“, който любопитно назърта презъ рамената на по-низкитѣ свои братя. Село Селце е разположено на двата брѣга на рѣката съ посока отъ югъ къмъ северъ. Брои около 100 кжщи е самостоятелна община. Слабия поминѣкъ не позволява да се развива повече, защото населението му отива да търси препитание другаде. Има хубава вода за пиене (изворъ). Поради хубавия планински климатъ може да служи като добро мѣсто за лѣтуване, за лѣтни ученически колонии, но за сега не се посещава почти никакъ отъ лѣтовници.

Като се върви по реката за извора минава се презъ вѣковна букова гора, която слабо се използва поради липса на удобни пѣтища. Най-красивото нѣщо безъ съмнение е извора на рѣката, за който бѣхме чували доста да се говори. И ето следъ три часовъ пѣть ние сме на малка горска полянка. Подъ старъ вѣковенъ букъ блика изобилния изворъ съ кристално бистра вода. Споредъ думитѣ

на селянина, който ни придружаваше, извора при пълноводие бликалъ доста нависоко, на около половина метъръ височина, но сега водата спокойно извираше отъ каменливото дъно. Температурата на водата е тѣй низка, че тя не може да се пие на голѣми глѣтки, а трѣбва да се постопли въ устата. Покрай североизточния край на полянката минава суходолие, като малко по-горе се срѣщатъ въртопи. Съседството имъ съ извора посочва, че той се намира въ свръзка съ тѣхъ, следователно има карстовъ характеръ. Пѣкъ и обстоятелството, че водата му е промѣнчива въ количествено отношение въпреки залесената околностъ, иде да потвърди този му характеръ. Отъ извора се изкачихме на мината „Изворъ“, отъ която се вадятъ едни отъ най-доброкачественитѣ вжглища въ Тревненския Балканъ. Производството обаче е слабо поради печалната наша действителностъ — малѣкъ капиталъ и труденъ превозъ. Сжщи почти доброкачествени вжглища има и друга мина „Лъвъ“ на пѣтя за гара Кръстецъ. Гара Кръстецъ е най-високото мѣсто на презбалканската ж.-п. линия. Посещава се доста много и е едно отъ най-хубавитѣ мѣста за лѣтуване, обаче нѣма още създадени добри условия за лѣтовницитѣ. По цѣлото протяжение на балканската ж.-п. линия тукъ има най-хубава и най-

По Мжглишката рѣка

изобилна вода за пиене. Връщането съ трена отъ Кръстецъ за Стара Загора е приятно, защото минавайки презъ тунелитѣ не се чувствува никакъвъ пушекъ отъ локомотива и свободно може да се наблюдава какъ ж.-п. линия се вие покрай множество върхове, губи се въ тунелитѣ и най-последно северно отъ Поповци напуска и последния тунелъ; следъ това североизточно отъ Джово напуска Балкана, навлиза въ Тунжанската долина и като прехвърля Сърнена Гора навлиза въ Старозагорското поле.

Стара Загора.

„Сърнена гора“

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Кратки извлечения от протоколите на XX дружествен съборъ въ Плевен. Събора се откри на 7 април въ 4 часа сл. обѣдъ отъ подпредседателя на Б. Т. Д. д-ръ П. Пѣевъ. Следъ приветствията на всички официални власти и културни и спортни организации се избра бюро на събора състоящо се : председател арх. Г. Козаровъ, членове г. Гергановъ отъ Търновския клонъ и г. Киселички отъ Кюстендилския клонъ. Сжция следобѣдъ се прочете интересния рефератъ „Стопанското значение на туризма“ отъ г. Хлѣбаровъ. Реферата ще се отпечати въ отдѣлна брошура.

Въ второто заседание на събора се започна съ доклада на контролната комисия по пълномощията. Отъ доклада се вижда, че отъ 46 клона на дружеството сж били представени 41, а не представени клоновете отъ Габрово, Никополъ, Сливенъ, Станимака и Стражица.

Относително спора да се допуснатъ въ съборитѣ подпредседателитѣ да замѣстватъ председателитѣ, когато тѣзи последнитѣ отсъствуватъ или да остане въ сила Врачанското съборно решение, се прие първото.

Председателят на дружеството докладва че сж образувани нови клонове въ *Горна Джумая, Малко Търново, Троянъ, Долна Ореховица и Пордимъ*, които се и приематъ въ състава на Б. Т. Д.

Следъ това се развиватъ дебатитѣ по отчета на Централното настоятелство и на Контролната комисия, главно по списването на списанието, лѣтнитѣ колонии, просвѣтната и организационната дейност на дружеството. Следъ даденитѣ обяснения отчетитѣ се приематъ и Настоятелството се освобождава отъ отговорностъ.

Въ следобѣдното заседание се разгледа въпроса за влизанieto на Дружеството въ Конфедерацията на физическото възпитание. При оживени спорове се възприе предложението на г. Ив. Раевъ и П. Пѣевъ отъ София, Дружеството да не влиза въ Конфедерацията.

Прочита се следъ това реферата на Ил. Антоновъ — Строителната политика на Б. Т. Д.

Подигатъ се оживени спорове и около правилника за хижестроенieto. Подложенъ на гласуване правилника се прие, като вмѣсто 12 лв. да се внася отъ всѣки членъ за фонда половината отъ отстъпката, която се прави на клона отъ списанието т. е. по 6 лв. и 10% върху членския вносъ за всѣки членъ.

Бюджета за 1927 год. се приема както е предложенъ, като сумитѣ които се даватъ на членоветѣ отъ Ц. Н. за пѣтни и дневни да се минаватъ въ параграфа непредвидени.

Отъ събора се избраха следнитѣ действителни членове за Централното Настоятелство :

1. Арх. Козаровъ, 2. Ив. Раевъ, 3. Д-ръ Ив. Велковъ, 4. Василь Христовъ, 5. Борисъ Кертевъ, 6. Миланъ Кузовъ, 7. Илия Антоновъ, 8. Никола Галговъ. Запасни членове : Боянъ Начевъ, Григоръ Милковъ и Б. Аневъ. Контролна комисия : Ив. Ламбевъ, Т. Тончевъ, д-ръ Ангеловъ. Хижестроителенъ комитетъ : д-ръ П. Пѣевъ и Лука Ивановъ.

Въ заседанието отъ 9 априлъ събора се занима съ представенитѣ отъ Ц. Н. и Старозагорския клонъ измѣнения на дружествения уставъ. Устава остава да се проучи основно, като Старозагорския клонъ се задължава да приложи за една година своя проектъ въ окрѣга и 2 месеца предъ идния съборъ да събщи резултатитѣ на Ц. Н.

Въ *Разни* се подигна въпроса поздравитѣ на различнитѣ организации, поради това, че заематъ много време да се приематъ писмено, но остана старото положение.

Събора вмѣнява въ дългъ на дружественитѣ членове-учители не само да не отбѣгватъ, но да се стремятъ да поематъ ръководството на сжществующитѣ или основанитѣ туристически секции и групи въ учебното заведение дето служатъ.

Относително отмѣнението на окрѣжното на Сметната Палата № 138 се съобщава, че това се отнася за онѣзи дружества, чийто устави трѣбва да бждатъ утвърждавани по законъ. Нашитѣ дружества се освобождаватъ отъ тѣзи задължения.

Събора реши Б. Т. Д. да вземе активно участие въ отпразднуването на 1000 годишнината отъ Симеона и 50 годишнината отъ Освобождението на България, като дава мандатъ на Ц. Н. да влѣзе въ връзка съ комитетата по тѣзи празници.

По предложението на отдѣлнитѣ клонове Ц. Н. ще изкаже най-гореща благодарностъ на онѣзи окрѣжни и общински съвети, които сж подпомогнали клоноветѣ въ тѣхната дейностъ.

При Ц. Н. на Б. Т. Д. ще се уреди специална диалогитивна служба, която ще се грижи да се събератъ колекции отъ снимки и пр. Тази колекция ще бжде винаги въ разположение на клоноветѣ и евентуално ще се изпраща въ странство за пропаганда.

Съборътъ реши да се възстанови старата практика, да има програма за излетната дейностъ на клоноветѣ, която да се съобщава на Ц. Н. и то отъ своя страна да я препраща на останалитѣ клонове за сведение.

Понеже има изостанали много стари течения отъ списанието и други книги, издавани отъ дружеството, то съборътъ реши такива книги и брошури за пропаганда да се изпращатъ на клоноветѣ за да бждатъ раздадени на читалища и училищни библиотеки.

Относително реферата на Хлѣбаровъ — *Стопанското значение на туризма*, комисиията като намира, че и България е една туристическа страна (Turistenland) и че трѣбва да се направи годна за масово посещение, предлага да се почне широка пропаганда. Затова трѣбва да се почнатъ обстойни и широки проучвания на всѣки районъ, да се събиратъ снимки, да се правятъ карти, да се отбелѣзватъ всички забележителни мѣста — всичко съ огледъ да се изготви единъ истински водачъ изъ нашитѣ мѣста. Въ това направление трѣбва да бжде насочена строителната дейностъ на Б. Т. Д., въ това направление трѣбва да се агитира въ обществото и официалнитѣ власти, и затова трѣбва да се иска да се основе при Министерството на Търговията едно *специално бюро или инспекторатъ за туризъмъ*, както навсѣкжде вече сжществуватъ такива бюро въ чужбина.

По реферата на Антоновъ — *Строителната политика на Б. Т. Д.* Комисиията реши да се тури редъ въ граденето на хижитѣ, да се използватъ общественитѣ постройки въ планинитѣ, да се насърчава и постройкитѣ на домоветѣ предъ видъ на ползитѣ отъ чисто организационенъ характеръ и се отдѣлятъ за тази цѣль 20% отъ фонда за хижестроение. Всички клонове, които искатъ да се ползватъ отъ общия хижестроителенъ фондъ за хижи и домове да представляватъ на Ц. Н. окончателнитѣ планове за одобрение и да се иска отъ сжщото да осигурява предварително сумитѣ, които ще дава на клоноветѣ.

Трѣбва да се проучатъ и нашитѣ курортни мѣста и да се създадатъ необходимитѣ удобства за лѣтуване на нашитѣ дружествени членове. За сега най-пригодни за това сж Гьозекенъ, Месемврия и Варна.

За голѣмитѣ заслуги къмъ туристическото дѣло съборътъ провъзгласи за почетни членове на Б. Т.

Д. бившият председател на дружеството *Ил. Антонов*, председател на Врачанския клон *арх. П. Дограмаджиев*, члена от Еленския клон *Н. Кожухаров*, дългогодишният председател на Дружеството *д-р Хр. Пиперов*, стария ветеран на туризма от Софийския клон *Ив. Ламбов*, както и скромния дъщеря от Сливен художника *Гюлмезов*.

По поканата на другарите от Кюстендилския клон идния XXI дружествен конгрес ще бъде в Кюстендил.

Съборът благодари на Плевенските другари и гражданството за радушия прием, който делегатите и гостите намериха в града им.

Софийския клон „Алеко Константинов“ съобщава, че в извършения тираж на 26. II. т. г. сж излъчили следните облигации от дружествения заем 1923 г. а именно: 20, 23, 40, 58, 70, 82, 91, 98, 110, 117, 123, 132, 142, 148, 165, 182, 197, 200, 210, 258, 274, 302, 308, 313, 321, 324, 354, 360, 363, 386, 400, 410, 419, 432, 441, 477, 479, 551, 562, 571, 573, 584, 588, 592, 603, 619, 628, 631, 637, 642, 650, 732, 739, 835, 839, 870, 910, 926, 979, 990, 999, 1176, 1182, 1230, 1334, 1340, 1384, 1400, 1428, 1579, 1730, 1740, 1782, 1819, 1824, 1849, 1954, 1983, 1991, 1998.

Изплащането на излъчилите в тираж облигации става при касата на дружеството ул. „Александър I“ № 3 в присъствени часове. Горните облигации се изплащат най-късно до 26. VII: 1927 г.

През отчетната 1926 година трудовата и просветна дейност на *Старозагорския клон* от Б. Т. Д. „Сърнена гора“ се простира в поддържане и залъсяване на Аязмото, устройване туристическа спалня, устройване библиотека и собствено фото. Пред дружествения клон сж четени четири реферата върху цѣлит и задачи на туристическата организация, хигиената на туриста, описание на Стара планина и произхода на материята. Похвално е поставянето начало на минерална и растителна сбирка. През годината сж били осъществени 25 излета, от които 7 многодневни до Сините камъни, Самодивец, Мадара. Юмрук чалъ, Родопите, Рила и Пирин, Странджа планина и др. Седмичата от 12 до 19 юни е била определена за агитационна и е завършила съ увеселение на Аязмото, а от 9 до 23 октомври е била уредена туристическа изложба. Бюджетът за 1927 год. възлиза на 69,210 лв., като първа грижа на клона съставлява обезавеждането туристическа спалня, разхубавяване Аязмото и фонда „Хижа“.

На 2. III. т. г. е починал членът турист от „Сърнена гора“ Насьо. Мир на праха му.

Въ общото годишно събрание от 23. II. с. г. на *Пловдивския клон* „*Калоянов връх*“ е избрано новото настоятелство въ състав: председател Д-р Васил х. Пѣев, подпредседател Атанасъ Антонов, секретарь Георги Шивачев, касиер Коста Константинов, съветници Борисъ Бойкинов. Д-р Никола Караиванов, Марко Табах и контролна комисия Димитър П. Христов, Крумъ Стефанов и Никола Душков. Броят на членовете е нараствал на 250, от които 50 жени. Бюджетът на клона възлиза на 55, 435 лв., съ наличност въ търговската популярна банка от 51,320 лв. По решението на общото годишно събрание на клона цѣлата наличност се отнася въ фонда „постройка на туристически дом“, за която цѣль Пловдивската община е отпуснала мѣсто на централния хълмъ „Сахатъ тепе“, а изграждането ще почне още тази пролѣз. Предвидено е така сжчо ремонтването на нѣкои изоставени каменни постове въ Родопите за туристически хижи, така на първо мѣсто тѣзи от „Персенкъ“, „Пилафъ тепе“ и др., а до уреждането на туристическия дом, клонътъ, съвмѣстно съ юношитѣ туристи, ще уреди въ града спалня съ 20 легла въ нѣкое от основните училища. Реализирани сж били през годината 26 излета, от

които четири двудневни и 9 многодневни, всичко 37 излетни дни съ 381 излетници. На 2. III. м. г. клонътъ е ималъ среща на гара Раковски съ клоновете от Хасково, Харманли, Т. Сейменъ, а на 25. IV. с. г. е била учредена конференция въ града при участието на горните клонове, а сжщо и клоновете от Карлово, Станимака, Казанлъкъ. Предъ конференцията дружествения членъ Д-ръ Александъръ К. Пѣевъ е държалъ беседа, а по сжщото време е била уредена и малка изложба на подбрани фотографии. Добрите отношения на клона съ другите организации въ града, както и набелѣзаната горе дейност, е надмнала тѣсните рамки на чисто туристическия задачи и навлиза въ по-широката програма на обществена и културна работа.

Въ годишното събрание на 20 февруари т. г. настоятелството на *Хасковския клон* „*Аида*“ е дало отчетъ за дейността си. До края на годината клонътъ е ималъ 165 члена, обаче издѣлжени къмъ касата редовни членове сж само 117 души, от които 74 мъже и 43 жени. Излетната дейност на клона е била оживена; направени сж 9 едnodневни, 7 двудневни и 4 многодневни излети, като е измината едно разстояние от 4,473 км., от които пѣша 1213 км. и съ превозни средства — 3260 км. Общото число на излетниците е било 230 души, от тѣхъ 78 жени. Посетени сж били Рила, Пиринъ, Стара планина, Родопите, Шейтанъ юприя, гроба на Алеко и др.

Отъ 7 до 18 януарий т. г. клонътъ е устроилъ агитационна седмица за пропагандиране туристическата идея между гражданството, записване нови членове, абонти на списанието и пр. Съ съдействието на нѣкой клонове е била уредена туристическа изложба, въ която сж били изложени най-разнобразни и китни табла съ снимки отъ всички кътове на страната. „Рила, Пиринъ, Родопите, Балкана — върхове, мѣстности, хижи, градове — за едно кратко време посетителя на изложбата обхожда приказнохубавата страна, обгръща нейните висини, нагазва преспитъ на Мусала, унася се въ дивните гледки на Пирин или се освежава въ бистритѣ струи на Прѣскалото...“

Останалата частъ отъ изложбата е била заета отъ оригиналните акварели и маслени картини изъ България и Македония отъ члена туристъ Дим. Ивановъ. Изложбата е била открита съ кратко слово отъ председателя на клона въ присъствието на туристите и гражданството, а кметътъ на града, окръжния училищенъ инспекторъ и културните корпорации сж поднесли своите поздравления. Успѣхътъ на изложбата е билъ задоволителенъ както материално, така сжщо и идейно, чрезъ възбудения интересъ въ гражданството къмъ туристическото дѣло, което неспирно печели съчувствие и нови привърженици.

Отъ новогодишната среща и лотария е билъ полученъ чистъ приходъ 9,383 лв. Дружествения членове В. Радучевъ, Д-ръ П. Кадиевъ и А. Вълчановъ сж чели предъ клона беседи — пѣтни бележки и впечатления отъ направени излети. Презъ зимния сезонъ клонътъ наелъ собственъ клубъ, който служи за канцелария, събрания, срещи и така връзката между членовете се е поддържала постоянно. Отъ него сж се ползвали така сжщо и юношитѣ туристи.

Бюджетътъ е реализиранъ задоволително съ приходъ 67,830.19 лв. и толкова разходъ. Излишъкътъ е разнесенъ по фондовете, които разполагатъ къмъ края на годината: „Постройка туристически домъ“ — 26,925.77 л. и „съборенъ фондъ“ — 4,000 лв. Презъ годината е продължено залесяването на отпуснатото отъ общината мѣсто, като цѣлата площъ е оградена съ бодливъ телъ, а паралелно съ това върви и набавянето на средствата за постройка на собственъ домъ — дветѣ начинания, които поглѣщатъ за сега най-голѣмото внимание на клона и пече-

лять симпатии на гражданството. Планът за туристически дом е приготвен от члена-турист архиепископа Яни Арнаудов.

Бюджета за 1927 год. възлиза на 37,980 лв. приход и толкова разход. Окръжния съвет е гласувал тази година помощ на клона от 5000 лв. за залесяването.

Новото настоятелство е конституирано, както следва: председател Васил Радчев, подпредседател Лука Вълчанов, секретар Кирил Овчаров и съветници Аснъ Атанасов и Михаил Икономов. За контролна комисия сж избрани: Димитър Тонджоров, Никола Димитров и Антонина Георгиева, и увеселителна комисия: Мара Толова, Невна Камова и Петко х. Пянков.

Долнобанският клон „Ибърски турист“ почва отчетната си 1926 год., 24-та от основаването на клона, с ентузиазъм за творческа работа, обаче, общата криза въ всички отрасли на обществен живот е наложила и тук отпечатъка си и много от желанията и предначертанията на клона остават въ програмата на бъдещата дейност. Ние въвеждаме обаче, че туристите от Ибър, изпълнени с идеализъм, ще съумят да се издигнат надъ материалнит пречки и пакъ ще понесат напредъ знамето, на което стои като пжтеводен символъ любовта къмъ роднит земи.

Клонът е имал въ края на годината 54 членове, от които 10 жени. През отчетното време въ касата на клона е постъпила общо сумата 10,674.40 и вън от разходите достигати сумата 8461 лв., въ касата остава наличност от 2213.40 лв. Задълженията на клона къмъ централата възлизат на сума 4052 лв. Клонът е реализирал 3 еднодневни и 1 многодневен излети, а освенъ това често сж били уреджани от членоветъ български седънки с литературно-музикална програма. Започната е уредбата на градина-парк въ селото, а въ читалището и на гара Костенецъ Бана сж изложени снимки от тукашния карй.

Карловският клон „Юмрукчалъ“ е избралъ следното настоятелство: председател Ил. Златарев, подпредседател В. Гайдаров, секретаръ Ив. Енкинъ, касиеръ В. Чардаклиев, домакинъ Ст. Спасов. Контролна комисия: Дено Коларов, Б. Братанов, П. Пищиков.

Берковският клон „Тодорини кукли“ въ заседанието си от 29 мартъ т. г. е избралъ следното настоятелство: председател Александър Марков, подпредседател Михалъ Божуринъ, секретаръ Вѣра Маринова, касиеръ Игнатъ Бутаков. Съветници: Атанасъ Теневъ и Цвѣтана Николова. Клонътъ възнамерява да устрои въ града изложба от снимки из околността. Берковица има всички условия да стане голъмъ туристически центъръ. Като важенъ излетенъ пунктъ клонътъ трѣбва да прояви максимумъ дейностъ за привличане туристи от всички краища на страната.

Шуменският клон „Висока поляна“ въ редовното си събрание от 30 мартъ е избралъ ново настоятелство. Председател Илия Силвестриевъ, подпредседател В. Хлѣбаровъ, секретаръ К. Дюмджиевъ, касиеръ Б. Търговски, домакинъ Н. Еневъ. Съветници: Р. Русевъ, Хр. Симеоновъ, Зл. Ивановъ.

Преславският клон „Хорски долъ“ е избрало за презъ годината следното настоятелство: председател Д-ръ Боянъ Бъчваровъ, лѣкаръ, подпредседател Радущъ Калчевъ, директоръ на популярната банка, секретаръ Добри Коевъ, книговодителъ въ П. Б., касиеръ Иванъ Гочевъ, домакинъ Иванъ Матѣевъ, търговецъ, съветници Димка Герова, учителка, Христо Ивановъ, дѣскаръ, Роза Панайотова, учителка.

Пернишкият клонъ „Голо бърдо“ е развилъ голъма дейностъ презъ агитационната седмица на клона, от 21 до 27 мартъ т. г. Презъ това време сж четени реферати от подпредседателя на клона г. Х. Брокъ на тема *Туризмътъ и ползата отъ залесяването* и отъ члена г. Ст. Бръчковъ върху *Пиринъ иланина*, придружена съ свѣтливи картини и при участието на минната музика. И дветъ сказки сж били отлично посетени, а иа състоялия се излетъ на 27 с. м. до бърдото *Кракра* сж взели участие всички спортни, културни, родолюбиви и други организации, както и гражданството, всичко надъ хиляда души заедно съ минната музика. Предприето е залесяването на бърдото *Кракра*, дето ще бждатъ посадени около 20 хиляди борчета.

Презъ тази агитационна седмица сж записани нови 42 члена или всичко клонътъ брои 63 души. Записани сж много абонати за *Български Туристъ*, разпродадени сж много книги отъ *Витоша* и *Осогово*.

Отъ управлението на мината е обещана една барака, която ще се монтира на *Кракра* и ще се използва за туристически подслонъ.

Варненският клонъ „Девненски извори“ има следното настоятелство: председател Василъ Атанасовъ, секретаръ Ив. Ивановъ, касиеръ Стойко Ковачевъ, домакинъ Димитъръ Кечеджиевъ. Контролна комисия: Василъ Тошевъ, Тодоръ Андреевъ.

Отъ отчета на Разложкия клонъ Пиринъ за 1926 год. вадимъ следното:

Презъ годината клонътъ е броилъ 42 члена При клона сжществуватъ фондъ *хижа на Пиринъ* и, който разполага съ 2063 лв. Оъявени и сж се състояли 14 излета. Въ една отъ училищнитъ сгради е била усроена за 15 души туристическа спалня, посетена презъ годината отъ 146 членове на В. Т. Д. и Ю. Т. С.

Клонътъ е билъ въ най-приятелска връзка както къмъ официалнитъ мѣстни власти, така и съ другитъ културни организации, особено съ клона отъ Ю. Т. С.

Годишнината отъ основаването на клона 7 априлъ и патрония празникъ — 24 октомври се отпразднуватъ винаги най-тържествено.

Настоятелството на клона се състои отъ председател Никола Добревъ, подпредседател Грую Толиловъ, секретаръ поручикъ Ст. Стефановъ, касиеръ Любомиръ Величковъ, домакинъ-библиотекаръ Георги Трамбевъ. Съветници: Ангелъ Заховъ, Тодоръ Цвѣтковъ, Александъръ Димитровъ.

Дупнишкият клонъ „Рилски Езера“ отново проявява оживела туристическа дейностъ. Новото настоятелство се е конституирало както следва: председател cand. med. Ив. Лобутовъ, подпредседател Михаилъ Грънчаровъ, секретаръ Георги Николовъ, касиеръ Димитъръ Високалийски, домакинъ Славе Лалевъ, съветници: Георги Богдановъ, Аснъ Меджидиевъ, Димитъръ Войновъ.

КНИЖНИНА

За Рила. Следъ монографиитъ за китната Витоша и лабиринта на Осогово, редакцията на библиотеката „Туристическа просвѣта“ си е поставила колкото трудна, толкова и навремена задача — все-странно проучване и написване монография за туристическата и общонародна любимица — „Великата Рилска пустиня“. Благодарение на своята голъма височина и алпийски форми, нашата красавица е привличала вниманието на чужди и наши изследвачи. Не се минава година да не бжде тя кръстосвана надлъжъ и наширъ не само отъ любители туристи, но и отъ учени чужденци и въ чуждата литература вече има написани за нея грамадни студии и цѣли съчинения. Но всичко което ученитъ ни сж дали за Рила, всѣки въ своята научна областъ, стои и досега раз-

хвърляно изъ научните списания и академични сборници и като така остава недостъпно за широките читателски кръгове. Нуждата от едно популярно съчинение за Рила се чувствуваше отдавна. Скоро и тази празнота въ нашата географско-туристическа книжнина ще бъде запълнена.

Съ съдействието — непосредствено сътрудничество или странична подкрепа — на мнозина наши професори и специалисти редакцията на „Туристическа Просвета“ възнамява да ни даде едно изчерпателно съчинение въ три части: I — физическа география на Рила, II — биогеография, и III — културна география.

Нашъ туристически и граждански дългъ е да дадемъ всичката си подкрепа на това трудно въ всѣко отношение литературно дѣло на инициаторитѣ, като не забравяме длъжността си да разпространяваме излъзлитѣ вече №-ра отъ библиотеката Витоша и Осогово, защото това сѣ единственнитѣ източници, съ които разполага и на които разчита издателството въ тѣзи трудни за българската книга времена. Съ никакви фондове и на никаква странична подкрепа то не разполага и не разчита. Като сами си доставимъ едно полезно и приятно четиво, каквото ни дава Витоша и Осогово, ние косвено осигуряваме издаването и на следнитѣ номера за Рила.

Плтеводителъ за Пиринъ. Централното настоятелство на Българското туристическо дружество туря тия дни подъ печатъ плтеводителъ за Пиринъ, книгата първа по рода си у насъ, която при днешното развитие на туризма въ страната ще бъде отъ голѣма полза за ежегодно растящия брой поклонници на тоя дивенъ роденъ край. Понеже тя ще дава всички необходими сведения за посещаването на нашата най-хубава планина, ние се надѣваме, че тя ще намѣри широко разпространение между любителитѣ на природата у насъ.

Покрай подробнитѣ плтеводни указания за плтуване и излетуване до и изъ Пиринъ ние считаме, че ще е отъ полза да се дадатъ и сведения и указания и относно всички други нужди въ свързка съ плтуване и излетуване, като напримеръ относно възможността за набавяне на всевъзможни туристически и плтнически потребности, фотографни принадлежности, припаси за по-дълго излетуване, за застраховане противъ нещастни случаи и пр. и пр. Тия сведения биха могли да се дадатъ най-добре отъ самитѣ заинтересовани въ случая доставчици, дружества, хотелиери и др., като ни дадатъ едно обявление за тоя плтеводителъ и ни изпратятъ текста заедно съ точния си адресъ (за лесно намиране отъ плтниците), придруженъ съ стойността на обявлението най-късно до края на тоя месецъ (май):

Плтеводителъ ще има джобенъ форматъ съ текстъ 8×13. Ценитѣ за обявленията сѣ:

За цѣла страница 8×13 — 250 лева

За 1/2 страница 150 лева

За 1/4 страница 100 лева

„Практично ръководство по туризма“, отъ професоръ Д-ръ Параскевъ Ив. Стояновъ (Наржничникъ необходимъ за туристи, скаути и спортисти). Проектрано издание на фирмата „Факелъ“ София.

Известниятъ у насъ авторъ на „Хигиената на туриста“ проф. Д-ръ П. Ив. Стояновъ, като съзналъ важността на туризма, скаутизма и спорта въ България и следъ като видѣлъ грѣшкитѣ и противохигиеничнитѣ простѣпки, които често се вършатъ съ тѣхъ, се решилъ да напише едно практично и почти изчерпателно ръководство по туризма, въ което да изложи своята и чуждата опитностъ по туризма и спорта, които автора близо 40 години е упражнявалъ. Това ръководство е като лебедна пѣсенъ на стария нашъ алпинистъ и туристъ Д-ръ П. Ив. Стояновъ, който на времето си (отъ 1895 до 1903) бѣ първия

българинъ, който се качи най-високо въ Алпитѣ, на Grand Combin на 4318 метра.

Преди да напустне, подъ тежестта на неговитѣ вече 57 години, любимия туризмъ, авторътъ, по желанието на много туристи, които искатъ да преиздадатъ неговата „Хигиена на туриста“, написа горното изчерпателно ръководство, единъ видъ евангелие на туриста и спортиста, съ което подъ ръка, туриста и спортиста да избѣгнатъ грѣшкитѣ и крайноститѣ на увлечението и да намѣрятъ отговоръ на всички въпроси: храна, облекло, техника, хигиена първа помощъ, а главно да намерятъ най-правия, най-добрия пътъ препоръчанъ отъ съвременната хигиена. Така ще се избѣгнатъ грѣшкитѣ и често пѣти нещастнитѣ случаи при практикуване на туризмъ и на спорта. За да се види отъ какво значение ще е тази книга за всички ни, трѣбва да напомнимъ, че авторътъ ъ е лѣкаръ съ 31 годишна вече практика, че е професоръ въ медицинския факултетъ и че отъ 40 години практикува неуморно алпинизма, туризма, яхтинга, яздене на колено, лагеруване, плаване и гимнастика и че дългогодишната му опитностъ е кристализирана въ това му съчинение. За важността и ползата отъ нея за туриста и спортиста, говори нейното съдържание, а именно:

Глава I. Общо по туризма. Общи съвети. Времето, ходътъ, дишане, почивка. Действие на туризма и спорта. Алпинизма или планинизма. Какъ се става алпинистъ. Общо за планинитѣ. Опасноститѣ на планинитѣ. Обмундировка: вѣже, гега, ракети, ски. Техника на алпинизма. Катерене по скалитѣ. Зименъ туризмъ.

Глава II. Облеклото и принадлежноститѣ на туриста и спортиста.

Глава III. Строителното дѣло на туриста: хижи, пѣтеки, жалони и пр. Водоснабдяване. Пионерна работа: мостове, салове, лодки и пр.

Глава IV. Стануване (camping, лагеруване), организация, материяли, палатка. Кроене на палатката. Маршрутъ. Картография. Огнище. Спане. Дисциплина.

Глава V. Храната на туриста. Кухнята на туриста. Готварска книга на туриста.

Глава VI. Хигиената и болеститѣ на туризма и лѣкуването имъ. Болести и бърза помощъ, по азбученъ редъ. Билки, импровизирана аптека на туриста и спортиста.

Глава VII. Разни: 1) Лѣтни колонии, лѣтовища на туристи и скаути. Почивни станции.

2) Camping съ автомобилъ.

3) Колоездаченъ camping.

4) Туризмъ съ лодки.

Материята е третирана съ майсторска ръка и авторътъ е гледалъ да даде най-практичния, най-простия и най-подходящия съветъ по най-важитѣ въпроси, които вълнуватъ туриста и спортиста: храна, облекло, хигиена и техника на любимия спортъ.

Книгата ще има окло 30 коли съдребенъ шрифтъ, повече отъ 250 клишета, които нагледно ще ръководятъ туриста. Цената на книгата е 120 лева. На предплатилитѣ 80 лева.

Книгата е изчерпателна. Тя съдържа всичко онова, което единъ нашъ опитенъ и старъ туристъ и спортистъ намира полезно и необходимо за спортиста и туриста. Само съ събиране на абонати издателството ще може да реши, въ тази финансова криза, да ангижира и изхарчи една крупна сума, необходима за печатането на такава обемиста книга съ толкова много клишета. Иначе, такова едно крупно съчинение необходимо за туристи, скаути и спортисти, ще остане неиздадено и туризма ще е лишенъ отъ такъвъ неограниченъ съветникъ.

Печатница „Родопи“ на Тод. Л. Клисаровъ
София — ул. „Царъ Самуилъ“ 50. Телеф. 575